לב: השוחט פרק שני חולין

וליחשוב נמי דחזקיה. ואם תאמר אמאי לא פריך וליחשוב דזעירי דאמר (לעיל דף כ:) נשברה מפרקת וריב בשר עמה נבלה וי"ל דאינה נבלה אלא אם כן נפסק נמי חוט השדרה והא תני לה דבנפסק חוט השדרה לחוד אסור אבל מחזקיה פריך שפיר דמשכחת ליה גיסטרא דנבלה אפילו חוט השדרה קיים כגון נעקרה אלא מכאן ואלא מכאן וחוט השדרה קיימת דקרי ליה רב גיסטרא נאלו טרפות (לקמן נג.) אי נמי שעשאה גיסטרא למטה מבין הפרשות דלא מיטרפא בפסיקת חוט השדרה וא"ת אמאי קשיא ליה דליחשוב דחזקיה ודרבי אלעזר והא לקמן נאלו טרפות (דף מב:) מפרש דלא חשיב נסג"ר ושב שמעתתא משום דאתיא בזה הכלל כל שאין כמוה מיה טרפה דטרפה היינו אסורה כמו אלו טרפות דאמר אלו אסורות קתני ים לומר דלא משמע ליה לרבויי נבלה מזה הכלל דקתני כל שאין כמוה מיה דמשמע הלשון דעכשיו היא מיה אלא שאין יכולה לחיות עוד משום טרפות וא"ת אמאי פריך וליחשוב דרבי אלעזר והא בהמה שנתחכו רגליה מן הארכובה ולמעלה אתי בזה הכלל דהיינו נסג"ר ואם כן שפיר שמעינן מיניה ניטל היכך וחלל שלה דאסורה ולא צריך למחשביה וי"ל דדלמא דמן הארכובה ולמעלה דאסורה היינו סמוך לגומת הגידים אבל למעלה ברחוק שרי וכן נשבר העצם דאמר בפרק בהמה המקשה (לקמן דף עו:) דהוא טרפה כשאין עור ובשר מופין את רובו שמא היינו בעצם שני אבל בעצם שליש המחובר לגוף לא מיטרפא שום שבירת העצם גרידא ומיהו בפ"ק (לעיל דף כא.) פ"ה ניטל היכך והבשר והעור מופין עד חלי היכך או שליש הוא טרפה: **והדר** בי"ר רבי זירא. פ"ה ממה שהקשה מה לי בריאה מה לי בבני מעיים אלא טעמא מ) משום דכמאן דמנחא בדיקולא דמיא ופירש הא דבעי נקבו בני מעיים בין סימן לסימן דהיינו בין קנה לוושט דאי נשחט הוושט תחלה הוו בני מעיים כמאן דמנחא בדיקולא דמיא ונראה דדעת הקונטרס שאין נראה לו לומר דר' זירא פליג. מ) לעיל כא. ע"ש, ב) [לעיל כא. תמורה יא.]: נלה כל.. ג) בי כש"ל וחלב שלה ניכר בגילה. ד) [יומות ל. וסש נמנון]. ס) לקמן סט.. ו) [יומות מב.].

גליון הש"ס

נמי' ועוד הא תנן. בכרש"ל הכוכבים הא מנית: שם הא תנן ואח"כ. ועיין יומא מא ע"ח:

הגהות הב"ח

(ה) נמי' ועוד הא תניא ואחר כך: (ב) שם מדבעי ר' זירא: (ג) רש"י ד"ה נקובת הוושט וספוקת הגרגרת אלמא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה אלמא וכו'. ולכסוף שחט שלא במקום מתך נמי וכו' כל"ל:

מוסף רש"י

וספוקת הגרגרת. לרחבה כריכה (לקמן מב.), עשאה גיסטרא. שהתכה לרחבה לו כגלתרה כולי לו כשדרה עד החלב, כל דבר הנלוה לגנים קרי גיסטרא (לעיל כא.). נטלה ירך. ממקום מיכוני כנוקא לאמצע, וחלל שלה. כלומר לא שניטל העצם עם קלת הבשר הפנימי ונשאר בשר העליון ויעיר עד חלי היכך לו שליש ומופס את המכה, דהתם טרפה הוא כדאמר (לקמן עו.), בהמה שנתחכו רגליה דהיינו מחרוטים מן הארכובה ולמעלה טרפה, אבל כשנטל כל הבשר עד שנראית נופס של מקום החתך כעין חלב קיבודו"ל בלעז"ז (לעיל כא.). נבלה. פע"ח שהיא עדיין חיה ונמשחה כנבלה, דבמתה היא ולא מחיה (תמורה יא.).

שיטה מקובצת

א) והדר ביה ר' זירא מדבעי ר' זירא דבעי ר' זירא: ב) כאן ששחט במקום חתך וכו' מתני': ג) ותורו ושני וקבעו במשנתם החזרה: ד) ה"מ לענין סחם: ה) התרת דסבירא לך כיון: ו) דהא לא סבירא ליה לר' זירא: ז) דמהנינא ליה שחיטה לטהרו מידי נבלה דתנן התם: ח) אלא טעמא הויא משום: ט) נראה דדעת הקונטרס שאין נראה לו לומר דר' זירא פליג. י) מדבעי ר' זירא דבעי ר' זירא נקבו: יא) ומשני דלעולם לא חזר בו מן הבעיא: יב) זה אי אפשר להיות אלא מטעם:

מסורת הש"ס

נקובת הוושט ופסוקת הגרגרת אמר רבא לא קשיא כאן ששחט ולבסוף פסק כאן שפסק ולבסוף שחט שחט ולבסוף פסק נפסלת בשחיטה היא פסק ולבסוף שחט כי דבר אחר גרם לה ליפסל דמיא איתיביה רב אחא בר הונא לרבא שחט את הוושט ופסק את הגרגרת פסק את הגרגרת ואחר כך שחט את הוושט נבלה אימא וכבר שחט את הוושט מעיקרא אמר ליה שתי תשובות בדבר חדא דהיינו קמייתא [ה] ועוד [ו] הא [ז] תנן ואח"כ אלא אמר רבא אלו אסורות קתני ויש מהן נבלות ויש מהן טרפות וליחשוב נמי דחזקיה [ח] דאמר חזקיה עשאה גיסטרא נבלה וליחשוב נמי דרבי אלעזר [ט] דאמר רבי אלעזר ירך [י] וחלל שלה נבלה כי קתני נבלה דלא ממטמאה מחיים אבל נבלה דמטמאה מחיים לא קתני רבי שמעון בן לקיש אמר כאן ששחט במקום חתך כאן ששחט שלא במקום חתך שחט במקום חתך נפסלה בשחיטה היא שלא במקום חתך כי דבר אחר גרם לה ליפסל דמיא ומי אמר רבי שמעון בן לקיש הבי והאמר רבי שמעון בן לקיש שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה אלמא כמאן דמנחא בדיקולא דמיא הכא נמי כמאן דמנחא בדיקולא דמיא אלא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן לא קשיא כאן קודם חזרה כאן לאחר חזרה [יא] ומשנה לא זזה ממקומה גופא אמר רבי שמעון בן לקיש שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה אמר רבא לא אמר רבי שמעון בן לקיש אלא בריאה הואיל וחיי ריאה תלויה בקנה אבל בבני מעיים לא מתקיף לה רבי זירא מאחר שנולדו בה סימני טרפה התרת מה לי בריאה מה לי בבני מעיים והדר ביה רבי זירא [יב] דבעי רבי זירא ניקבו בני מעיים בין סימן לסימן מזהו מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהרה מידי נבלה או לא ואמרינן לאו היינו [יג] דבעי אילפא הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו מי

גמ' נקובת הוושט (ג). אלמא טרפה היא ולאו נבלה וכיון דחזר בו רבי עקיבא ההיא דאלו טרפות מני: **שחט.** את הוושט ולבסוף פסק את הגרגרת: **כדבר אחר גרם לה דמיא.** דהא קודם שהתחיל בשחיטה נפסל אע"ג דבחדא שעתא היא: **פסק אם הגרגרת כו'.** אלמא אפילו פסק ולבסוף שחט קרי ליה רבי יאשב נבלה והודה לו רבי עקיבא: **אלא.** היא דאלו טרפות לאו טרפות דוקא קאמר אלא אלו אסורות קאמר: **ויש מהן נבלות.** כגון נקובת הוושט ופסוקת הגרגרת דאיתרע מקום שחיטה דידהו ואינך הוו טריפות: **וליחשוב נמי דחזקיה.** דכיון דאמרת נבלות מיתנו התם ליחשוב נמי הך: **נבלה.** ואפילו מפרכסת: **רשב"ל אמר.** לא תתני אלו אסורות אלא אלו טרפות ולא תיקשי: **כאן ששחט במקום חתך.** דכלומר מתניתין דהכא ששחט במקום חתך במקום שנפסק רוב הגרגרת כגר: **ואח"כ ניקבה הריאה.** בין שחיטת קנה לשחיטת הוושט: **אלמא.** כיון דריאה תלויה בקנה וגשחט הקנה הוי כמו שניטלה כולה מן הבהמה ומונחת בכל ואם לא מיטרפא בה בהמה וגבי פסק ולבסוף שחט א) נמי כיון דרובא נפסקה דהא פסוקת הגרגרת ברובא הוא דהיא לה כמנחא בדיקולא ושוב אין לבהמה זו בשעת שחיטה אלא סימן אחד ובה אינה יוצאה מידי נבלה: **אלא אמר רבי יוחנן.** משנה זו דאלו טריפות רבי עקיבא אמרה קודם שחזר בו ומשנתינו דקתני והודה לו רבי עקיבא לאחר חזרה: **ומשנה.** דאלו טרפות אחר שנשנית בבית המדרש לא זזה ממקומה לא שכחוה התנאים ולא עקרוה ממשנתם אע"פ שחזר בו רבי עקיבא וחזרו ושנו וקבעו ג) במשנתם אף לאחר החזרה. ואע"פ שזו קודמת לזו אין סדר למשנה ואע"ג דבחדא מסכתא אמרינן בלפני אדיהן (ע"ז ז.) יש סדר למשנה ה"מ ד) סתם ואח"כ מחלוקת אי מחלוקת ואח"כ סתם שהקפידו החכמים בסדורו משום דמחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם ה) אבל בכולי אחרייתא לא קפדינן אסידרא: **אבל בכני מעיים לא.** אם נקבו בני מעיים בין קנה לוושט אחר שחיטת הקנה טרפה דחיותא דבני מעיים לא בקנה תלי אלא בוושט. לעולם דרך קנה לוושט תחלה לפי שהוא סמוך לעור והוושט סמוך למפרקת: **הכרם.** דסבירא ה) לן כיון דמקלטה אשמתמי מו לא מיטרפא שאין טרפה לחלי חיות דהא לא סבירא ו) לרבי זירא דטעמא משום דאמרינן כמאן דמנחא בדיקולא דמיא: **והדר ביה רבי זירא.** מהאי טעמא ואודי דטעמא משום דכמנחא בדיקולא דמיא בריאה אבל בבני מעיים מיטרפא שהוושט עדיין קיים. ומנגלן דהדר ביה מדבעי רבי זירא ניקבו בני מעיים בין סימן לסימן לאחר שחיטת הקנה דהוא לעולם ראשון: **מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהרה מידי נבלה או לא.** מי אמרינן סימן ראשון נשחט לב' דברים [להיתר] אכילה ולטהרה מידי נבלה וסימן שני לא בא להתירה באכילה שהרי נטרפה אלא לטהרה וכיון דאינן אין שחיטתן מלטרפות ואע"ג דסימן ראשון לטהר מידי נבלה נמי נשחט או דלמא כיון דראשון אף לטהרה מידי נבלה נשחט מלטרף לשני: **סימן ראשון לסימן שני** גרסינן ולא גרסינן **סימן שני לסימן ראשון.** דראשון הוא דמלי לאיטטרופי לשני לטהר אבל שני לא מלי אטטרופי בהדי ראשון להיתר: הכי גרסינן **ואמרינן לאו היינו דבעי אילפא הוליא העובר את ידו בין סימן לסימן מי מצטרף סימן ראשון כו'.** והאי דאילפא בבהמה המקשה (לקמן מח:). עובר ניתר בשחיטת אמו אבל הוליא ידו קודם שחיטה אמרינן התם דאמו טרפה שחוטה יש לו שאינו מטמא דמהגיא ליה שחיטה לטהרו] דתנן התם [שב.] שחט את אמו ואח"כ תתכה מגבו נבלה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים מגבו טרפה שחוטה וקבעי אילפא (שם סט.) הוליא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו סימן ראשון נשחט להתיר ולטהרה וסימן שני לא בא לאותו אבר אלא לטהר מי